

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

"לדורות"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצולת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית

וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

אנו מודים לך מראש על הנכונות לשיתוף הפעולה.

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: זוהר	שם פרטי: ציפורה
----------------	-----------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: מינסקי	בלועזית: Minski	שם נעורים: Minski
שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: פלה, פליסי	בלועזית: Fella, Felici	תאריך לידה: 11.4.1935
מקום לידה (ישוב, מחוז): לייז'	בלועזית: Liege	ארץ לידה: בלגיה
שם פרטי של האב: דוד	שם פרטי ושם נעורים של האם: רוזה/ רחל מונצ'סקי Moltchasky	
שם פרטי של האישה/הבעל (אם היה/תה נשוי/נשואה לפני המלחמה):	שם נעורים של האישה:	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה (ישוב, מחוז): לייז'	בלועזית: Liege	ארץ המגורים: בלגיה
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה:	מקצוע לפני המלחמה:	חבר בארגון או בתנועה:
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): לייז', manihant, Herve		
האם היית בגטאות? אילו ומתי? לא		
האם היית במחנות? אילו ומתי? לא		
מקום השחרור: תאריך השחרור: _ _ / _ _ / _ _		
האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה? לא		
מקומות/מחנות בדרך לארץ: מרקה Marquain		
שנת העליה: 1948		
שם האנייה: (אם עלה בדרך הים) גליליי		

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון): **נא לכתוב בגוף ראשון**

אמא ואבא הגיעו ללייז', בלגיה, בשנת 1930. אבא נולד בפולניה, ואחר כך עבר לגרמניה למשך 5 שנים (כיוון שלא רצה להתגייס לצבא) שם הייתה לו חנות למכירת ברזל ישן. מאוחר יותר עבר לאנטוורפן, בלגיה, שם הכיר את אמא. אמא עזבה את רוסיה כי הקוזאקים שרפו את הבית שלה, דודתה לקחה אותה לאנגליה. 10 שנים הייתה באנגליה וכעבור 10 שנים הדודה אמרה שכדאי לעבור לבלגיה לאנטוורפן- עיר היהלומים. הם היו הורים טובים מאד. בייחוד אבא.

בתחילה גרנו ברחוב 4 rue surlet, בלייז', שם הייתה לאבא חנות בגדים. בתקופה מסוימת בערך בשנת '40 עברנו לצרפת למשך 10 חודשים. בתקופה זו אישה בשם מאדאם פייר (Pierre) השתלטה לאבא על החנות

אח"כ עברנו לרחוב 27 rue surlet. בשנת 1940 נלקח אבא לכלא ואז עברנו לגור ברחוב 2place du congres

מצבינו הכלכלי היה טוב. אני הייתי בגן, אחותי סבלה מאסטמה ולכן רוב הזמן שהתה בעיר אחרת כי נזקקה לאוויר טוב יותר.

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביודנראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אוווקאציה למרכז ברית המועצות):

חיינו בעיר לייז', בלגיה.

שנת 1940 - החלה המלחמה ואז עברנו לצרפת למשך 6 חודשים. בין המקומות שבהם היינו- טולוז ונורת' (היו עוד מקומות שאיני זוכרת).

באותה שנה נלקח אבא לבית סוהר קומוניסטי בשם **ברדנדוק (Breendock)**, בלגיה.

מי שהלשינה עליו הייתה אישה בשם מאדאם פייר (Pierre) אשר ביתה יצאה עם קצין נאצי. אותה אישה רצתה להשתלט על חנותו של אבי ולכן הלשינה עליו ושיקרה כי היה קומוניסט.

בזמן שהותו בבית הסוהר עבדה אמא במכירת בגדים מחנות לחנות אמא הייתה בעבודה כשהייתי חוזרת מבית הספר, ולכן הייתי הולכת לבתים של אנשים אחרים. למשל, מאדאם בוק (bock).

שנת 1941 - אבא השתחרר מן הכלא. עד שנת '42 (כ-10 חודשים לערך) והמצב היה טוב. הנאצים אמנם פלשו לבלגיה ואילצו את התושבים לעונד טלאי צהוב, אך לא חיינו בפחד. עד שנת '42 עדיין לא נלקחו יהודים על ידי הגרמנים.

שנת 1942 - הנאצים החלו לקחת יהודים

הייתי בבית לבד. כאשר אמא ואבא חזרו הבייתה, אמא ראתה רכב של הגרמנים מסתובב ליד הכיכר בה גרנו ונזכרה שאני נמצאת לבד. אמא אמרה לאבא לברוח, כי חשבה שאותה ודאי הנאצים לא ייקחו מכיוון שהיא אישה, מלבד זה- אבא כבר היה בכלא ולכן עכשיו תורה. היא אמרה לי לברוח לשכנים ואז הנאצים לקחו אותה לאושוויץ.

מאז לא ראיתי אותה. אני ברחתי לשכנים פרוטסטנטים (dvjardin). לאותם שכנים הייתה בת דודה, ואחותי רבקה שהתה אצלה. אבא חיפש מקום להסתתר בו. כומר מקומי מצא לו משפחה של גויים בגריווניה (Grivegnée), קרוב ללייז' (Liege). אבא שילם להם באמצעות בגדים שאמא שמרה במקום מיסתור בבית והשכנה שלנו, (ז'אן ז'מה) לקחה אותם ונתנה לאבא. בסוף שנה זו לאחר שעזבתי את ביתם של השכנים הפרוטסטנטיים עברתי עם אחותי למוסד פרוטסטנטי בבריסל למשך 10 חודשים. לאחר מכן היינו שבועיים במנזר של ילדי עשירים בלייז'. האחיות טיפלו בנו היטב ואכלנו אוכל טוב.

שנת 1943 - מאוחר יותר עברנו לעיירה קטנה בשם Herve. חיינו שם במנזר.

אח"כ עברנו לכפר בשם manaihant. האנשים שם היו רעים. משפחה (schoonbrodt) חשוכת ילדים אימצה אותנו. הם שנוא יהודים, אך היו נגד הגרמנים ולכן לקחו אותנו. משפחה זו תמיד אימצה ילדים שלא היה להם מה לאכול. היינו שם שנה וחצי. הם לא התייחסו אלינו יפה.

שנת 1944 הגרמנים יצאו מבלגיה ואבא בא לקחת אותנו. הגרמנים כבר לקחו את הבית שגרנו בו בלייז'. גוי אחד שאהב את אבא דאג לנו לדירה ברחוב 18 pvits en sok, לייז'.

אנא ספרי/ על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(ציוני דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/ עליה):

1946- ב-9 בנובמבר '46 אבא מת ממחלת לב שכלל הנראה חלה בה במהלך שהותו בכלא. באותה תקופה היינו חניכות בתנועת דרור. 2 נערות בנות 17 בדקו מיהם הילדים הבודדים ושלחו אותם ל-למוסד יהודי במרקה. (marquain) למשך שנה וחצי. שם למדנו קצת עברית. את המוסד ניהל אדון קנולר, שקנה את המנזר הזה כדי להקים מוסד יהודי (מאוחר יותר נהרג מהפצצה במהלך מלחמת העצמאות). אחד המדריכים היה אדם בשם Andre bodne

נא ספרי/ על חיך בארץ

(ציוני דרך: לימודים/ תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/ דורות המשך וכו'):

אחותי ואני היינו במוסד בירושלים בשם בית צעירות מזרחי. זה היה מקום של צעירות שהגיעו מהמלחמה – היינו שם בערך שנתיים. הייתי בת 16 ועשיתי שם בגרות. אחותי הלכה ישר לקיבוץ עין הנציב ואני לא כי הייתה צעירה יותר. אחותי הלכה לסיים בגרות בקיבוץ (שם היו בלגים ולכן עברה דווקא לקיבוץ הזה). מאד התגעגעתי אליה ונסעתי אליה כל שבוע.

אחרי שסיימתי את בית צעירות מזרחי עברתי לגור במרכז שכונתי בבתיים של סטודנטים בשכונת בקעה בירושלים, שהייתה אז שכונה של ערבים עשירים. במקביל התחלתי לעבוד אצל אדריכל בשם ד"ר פרידמן בתור שרטטת למשך 4 שנים. המשרד היה ברחוב שמאי 6, ירושלים.

אח"כ עברתי לת"א. קניתי דירה ברמת אביב הישנה, בתחילה גרתי ברחוב שמעון התרסי. עבדתי באגף השיכון- 4 שנים. התחלתי לעבוד באגף השיכון בערך בשנת 60. התחתנתי בשנת '63, ונולד לי בן אחד ששמו דוד. אחרי אגף השיכון עבדתי אצל אדריכלים פרטיים. לאחותי רבקה יש 4 ילדים.